آستان قدس رضوی در مرمت آثار تاریخی پیشگام است

قائم‌مقام وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و معاون میراث فرهنگی کشور گفت: آستان قدس رضوی در مرمت و حفاظت آثار تاریخی که در اختیار دارد اهتمام ورزیده و در این زمینه پیشگام است.

علی دارابی در گفت‌وگو با آستان نیوز اظهار کرد: معتقدم ایران موزه‌ای بدون سقف است و هر کجای ایران را نظاره کنید مملو از آثار تاریخی است که یک موقعیت استثنایی است.

وی بیان کرد: قانونی برای حفاظت آثار تاریخی در مجلس شورای اسلامی تصویب شده که به‌صراحت بیان می‌کند تمامی دستگاه‌هایی که آثار تاریخی در اختیار دارند موظف هستند از محل اعتبارات خود، آن را مرمت، حفاظت و نگهداری کنند چراکه توان دولت بسیار محدود است. قائم‌مقام وزیر و معاون میراث فرهنگی کشور تصریح کرد: اقدام آستان قدس رضوی در مرمت و حفاظت از میراث فرهنگی خود و حمایت‌های تولیت آستان قدس رضوی در این امر شایسته قدردانی است. دارابی تأکید کرد: انتظار داریم سایر دستگاه‌ها نیز این رویه را الگو قرار دهند و در راستای مرمت آثار و ابنیه در اختیار خود همت کنند تا ما نیز به یک نهضت بزرگ مردمی برسیم و همگان در حفظ، صیانت و حفاظت از میراث فرهنگی کوشا باشند.

مردم می‌توانند برای این امر، در قالب وقف و نذر سهیم شوند. هم‌اکنون بناهای تاریخی در سیستان و بلوچستان، ایلام، مشهد و برخی شهرهای دیگر وجود دارد که این میراث از طریق کمک خیران مرمت شده‌اند.

خدمت‌رسانی دانشجویان دانشگاه امام رضا(ع) به زائران اربعین در موکب دانشگاه بصره

دانشجویان دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) در حال خدمت‌رسانی به زائران اربعین حسینی در موکب دانشگاه بصره هستند.

به گزارش آستان نیوز، این موکب که به منظور خدمت‌رسانی به زائران امام حسین(ع) و در راستای تفاهم‌نامه همکاری میان دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) و دانشگاه دولتی بصره در مرز شلمچه بر پا شده است، جلوه‌هایی باشکوه از برادری و همکاری دانشجویان ایرانی و عراقی را به نمایش می‌گذارد. موکب دانشگاه بصره با بهره‌گیری از ظرفیت خادمان افتخاری، خدمات متنوعی را به زائران در حوزه‌های مختلف از قبیل اسکان، تغذیه، بهداشت و درمان و راهنمایی زائران ارائه می‌دهد.

خدمت‌رسانی در موکب مرزی شلمچه در ایام اربعین، امکان پیاده‌روی در مسیر مقدس نجف تا کربلا، بهره‌مندی از فرصت زیارت عتبات مقدسه در عراق و برنامه‌ریزی‌شده از دانشگاه بصره به منظور آشنایی با ظرفیت‌های علمی و فرهنگی کشور عراق از جمله برنامه‌های تدارک دیده شده برای خادمان یادآور می‌شود: این طرح در پی سفر اخیر سرپرست دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) به عراق و امضای تفاهم‌نامه همکاری میان دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) و دانشگاه بصره و به‌منظور تبرک این همکاری با نام امام حسین(ع) اجرایی شود.

شرکت‌کننده در موکب است.

خبر

تولیت آستان قدس رضوی در دیدار هنرمندان رویداد «روضه هنری عاشورا» نقش اهالی هنر در بازتاب رویداد معنوی اربعین را تبیین کرد

استخراج هنرمندانه از معدن طلای اربعین

تولیت آستان قدس رضوی در دیدار هنرمندان رویداد «روضه هنری عاشورا» ضمن تسلیت رحلت استاد فرشچیان به بیان نقش هنرمندان در بازتاب رویداد معنوی اربعین پرداخت و گفت: اگر می‌خواهیم ظهور را برای مردم ترسیم کنیم، باید اربعین را جلوه‌ای از عصر موعود بدانیم. هنرمندانی که این رویداد را از منظر معنویت و همبستگی روایت کنند، در حقیقت، پیش‌درآمدی از جامعه آرمانی مهدوی را به نمایش گذاشته‌اند.

به گزارش آستان‌نیوز، آیت‌الله احمد مروی در دیدار هنرمندان شرکت‌کننده در رویداد «روضه هنری عاشورا» که با حضور تعدادی از نقاشان مطرح کشورمان در حرم مطهر رضوی در حال برگزاری است، ضمن تسلیت رحلت استاد فرشچیان، اظهار کرد: این هنرمند برجسته، متعهد و متدین، تمام هنر فاخر و ارزشمند خود را که در قله هنر قرار داشت، در خدمت انسانیت، معارف دین، تربیت انسان‌ها و ارزش‌های والای بشری قرار داد. امیدواریم چنین هنرمندانی چراغ راه نسل‌های آینده در مسیر هنر و معنویت باشند.

وی افزود: از خداوند متعال مسئلت دارم روح پاک این هنرمند متعهد و دلسوز را که مایه افتخار ایرانیان بود، با حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) محشور فرماید.

■ **«روضه هنری عاشورا» سرآغازی برای حرکت‌های هنری در سطح جهان**

آیت‌الله مروی در ادامه با اشاره به گردهمایی جمعی از هنرمندان نقاش کشورمان در حرم مطهر رضوی، عنوان کرد: امیدوارم این برنامه از خانه حضرت (ض‌ا‌ر) سرآغازی باشد برای حرکت‌های هنری در سطح جهان.

وی اظهار کرد: خداوند متعال برترین هنرمند عالم است. همان‌طور که نقاشی، هرچه بیشتر از طبیعت الهام گرفته و به اصل و حقیقت طبیعت نزدیک‌تر باشد، ارزشمندتر و فاخرتر است، به همین ترتیب، خداوند که آفریننده طبیعت و همه هستی است، عالی‌ترین هنرمند است. یکی از اسمای الهی که این حقیقت را به زیبایی نشان می‌دهد «مصور» است.

تولیت آستان قدس رضوی با اشاره به جایگاه هنر و هنرمندان در سیره حضرات معصومین(ع)، گفت: تأمل در زندگی معصومین(ع) نشان می‌دهد توجه به هنر و هنرمندان جایگاهی بسیار برجسته داشته است؛ ائمه اطهار(ع) به هنر و هنرمندان اهمیت فراوان می‌دادند، چراکه به قدرت و تأثیر هنر واقف بودند و می‌دانستند هنر می‌تواند هم سازنده باشد و هم مخرب.

وی درباره تأثیرگذاری هنر در انتقال مفاهیم و ماندگاری آن در اذهان، بیان کرد: محتواهایی که در قالب هنر عرضه می‌شوند، ماندگاری خاصی در ذهن‌ها دارند و به‌راحتی در خاطر ثبت می‌شوند. خداوند انسان را به‌گونه‌ای آفریده که یک شعر زیبا یا یک تصویر دلنشین در ذهن او باقی می‌ماند و نقش می‌بندد.

آیت‌الله مروی درخصوص نقش هنر در انتقال مفاهیم دینی به جامعه، عنوان کرد: مفاهیم دینی باید از طریق هنر به جامعه منتقل شوند، چراکه هنر، زبانی نافذ و ماندگار است. اما در آثار هنری نباید تنها به یک بُعد از زندگی اهل بیت(ع) بسنده کنیم. به‌عنوان نمونه، ما زمانی می‌توانیم امام حسین(ع) را به‌درستی معرفی کنیم که تصویری جامع و کامل از جایگاه رفیع و سیره ایشان ارائه دهیم.

آیت‌الله مروی ادامه داد: ما زیباست، اما همیشه وقتی از زیبایی کامل سخن می‌گوییم، آن را به ماه شب چهارده تشبیه می‌کنیم، زیرا در آن شب، ماه به کمال خود می‌رسد. ما نیز باید اهل بیت(ع) را همچون ماه شب چهارده، کامل و همه‌جانبه معرفی کنیم تا مخاطب، حقیقت نورانیت آن بزرگواران را بهتر درک کند.

وی اظهار کرد: زندگی ائمه اطهار(ع) سرشار از کرامت، بزرگواری، انسانیت و مجموعه‌ای از والاترین فضیلت‌های اخلاقی است. هر بخش از زندگی آن بزرگواران، تجلی کامل از ارزش‌های الهی و انسانی است که الگویی برای تمام بشریت ارائه می‌دهد.

■ **زندگی پربار امام رضا(ع) باید در قالب آثار هنری به جامعه عرضه شود**

تولیت آستان قدس رضوی درخصوص شور و هیجان نسبت به اهل بیت(ع) تصریح کرد: شور و هیجان نسبت به ائمه اطهار(ع) در جای خود ارزشمند و ضروری است، اما باید توجه داشت اگر این احساسات از پشتوانه معرفتی عمیق و استواری برخوردار نباشد، همچون موج دریا خواهد بود که پس از تلاطمی زودگذر، فرومی‌نشیند.

وی ادامه داد: زندگی پربار امام رضا(ع) از مناظرات علمی و مردم‌داری تا نوع‌دوستی، عبادت خالصانه، تواضع و مبارزات ایشان، باید در قالب آثار هنری به جامعه عرضه شود. این مفاهیم، اسوه‌های عملی برای امروز ما هستند و هنرمندان با زبان هنر می‌توانند آن را به تصویر بکشند.

■ **اربعین پدیده‌ای منحصربه‌فرد و نمونه عینی جامعه مهدوی است**

آیت‌الله مروی در ادامه با اشاره به پدیده اربعین گفت: اربعین پدیده‌ای منحصربه‌فرد و نمونه عینی جامعه مهدوی است. در این رویداد معنوی، حتی اگر زائر بدون هیچ پولی باشد، از گرم‌ترین استقبال، بهترین غذاها، چای، قهوه و مکانی برای استراحت برخوردار می‌شود؛ گاهی فراتر از خانه خودش. در اینجا، نوع‌دوستی و گذشت به‌تنها یک شعار، بلکه در قدم به قدم به تشبیه می‌پیوندد.

وی درباره اهمیت معنوی اربعین بیان کرد: اربعین، کتابخانه‌ای زنده از معرفت است. اگر چشم بینا داشته باشیم، در هر گوشه‌اش درس‌های انسانیت و ایمان نهفته است. این راهپیمایی، معدنی از طلای ناب ارزش‌هاست که هنرمندان با هنرشان باید آن را استخراج کنند. همان‌طور که طلا از دل معدن بیرون می‌آید، هنرمندان باید حقیقت اربعین را استخراج و به جامعه منتقل کنند.

تولیت آستان قدس رضوی در ادامه درباره نقش هنرمندان در بازتاب رویداد معنوی اربعین خاطرنشان کرد: اگر می‌خواهیم ظهور را برای مردم ترسیم کنیم، باید اربعین را جلوه‌ای از عصر موعود بدانیم. هنرمندانی که این رویداد را از منظر معنویت و همبستگی روایت کنند، در حقیقت، پیش‌درآمدی از جامعه آرمانی مهدوی را به نمایش گذاشته‌اند.

■ **هنرمندان چهره واقعی فرهنگ غرب را آشکار کنند**

وی در بخش دیگری از سخنان خود به جنایات اخیر در غزه اشاره و بیان کرد: امروز شاهد جنایاتی در غزه هستیم که نه‌تنها کم‌نظیر، بلکه شاید بتوان گفت بی‌سابقه در تاریخ است. اما از دل این فجایع انسانی، حقایقی عمیق و ارزشمند سر برمی‌آورد. آنچه در غزه می‌گذرد، با وجود تمام سانسورها و لاپوشانی‌های رسانه‌ای، پرده‌برداری بزرگی از حقیقت تمدن غرب است. دروغ‌های لیبرالیسم غربی درباره حقوق بشر آشکار شده و پوچی نهادهای بین‌المللی مانند سازمان ملل و شعارهای حقوق بشری غرب در عمل نمایان شده است.

آیت‌الله مروی تصریح کرد: جنایات غزه، ذهنیت بسیاری از انسان‌های آزاده در سراسر جهان را دگرگون و ماهیت واقعی تمدن غربی را برای همگان آشکار کرده است. این واقعیت، همچون آینه‌ای، پوچی شعارهای آزادی و حقوق بشر غرب را نمایان کرده است. امروز، وجدان‌های بیدار جهان دریافته‌اند پشت شعارهای فریبنده غرب درباره حقوق بشر و دموکراسی، هیچ حقیقتی جز منافع استعماری وجود ندارد.

تولیت آستان قدس رضوی اظهار کرد: این شرایط، تهدید و فرصت را توأمان دارد و هنرمندان باید از این فرصت استفاده کنند تا چهره واقعی فرهنگ غرب را آشکار ساخته و پیام حق را به جهانیان برسانند.

در ابتدای این دیدار، آقایان سید حمید شریفی آل‌هاشم، علی وزیریان، ناصر سیفی، کاظم چلیپیا، محمدعلی رجبی دوانی و بهزاد بهزادپور با قدردانی از برگزاری این رویداد در حرم مطهر امام رضا(ع) به همت آستان قدس رضوی، به بیان دیدگاه‌ها و نظرات خود پرداختند. آن‌ها بر اهمیت تقویت هنر اصیل و روح معنویت در آثار هنری تأکید کردند.

گفتنی است، رویداد هنری روضه هنر عاشورایی از ۱۸ مرداد با حضور ۱۲ هنرمند نقاش مطرح کشوری در حرم مطهر امام رضا(ع) با هدف پاسداشت ایام محرم، اربعین و همچنین تجلیل از هنرمندان پیشکسوت انقلاب اسلامی آغاز شده و تا ۲۳ مرداد ادامه خواهد داشت. در این رویداد، اساتید برجسته نقاشی از جمله کاظم چلیپا، محمدعلی رجبی دوانی، سید حمید شریفی آل‌هاشم، خشایار قاضی‌زاده، حسین عصمتی، علیرضا خالقی، ناصر سیفی، علی وزیریان و علی پیتگر و بزرگان دیگر همچون سیدمهدی شجاعی و بهزاد بهزادپور حضور دارند. در پایان این رویداد، آثار تولید شده رونمایی شده و به نمایش عموم زائران درخواهد آمد.

حجت‌الاسلام والمسلمین پناهیان ابعاد پنهان و دلایل عقلی و روایی این حرکت عظیم را تبیین می‌کند

ابعاد پنهان یک حماسه جهانی

مریم احمدی شیروان

هر سال در آستانه اربعین، پدیده‌ای بی‌نظیر جهان را به تماشا وامی‌دارد. میلیون‌ها گام، نه فقط بر خاک کربلا، که بر مسیر تاریخ و آینده انسان نقش می‌بندد. در عصر سرگشتگی و آشوب‌های بی‌امان، این حرکت عظیم پرسش‌های بنیادینی را در ذهن هر انسان جست‌وجوگر برمی‌انگیزد. آیا پیاده‌روی اربعین تنها یک آیین مذهبی است یا ندایی عمیق‌تر برای یافتن راهی به سوی صلح و عدالت پایدار؟ آیا در این همایش بی‌نظیر انسانی، حکمتی پنهان برای رهایی بشریت از بن‌بست‌های امروز نهفته است؟ برای رمزگشایی از این ابعاد عمیق و درک ماهیت این حرکت با حجت‌الاسلام و المسلمین علیرضا پناهیان، کارشناس دینی به گفت‌وگو پرداخته‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

■ **حضور حسینی، یک الزام عقلانی**

حجت‌الاسلام پناهیان با تأکید بر ابعاد عمیق زیارت اربعین، این حرکت عظیم را نه صرفاً یک سفر معنوی، بلکه یک تکلیف انسانی، جهانی و عقلانی برمی‌شمارد. او توضیح می‌دهد: زیارت اربعین و حرکت در این مسیر، ریشه در اهدافی والا چون برقراری صلح پایدار در جهان، ترویج چهره واقعی و ناب اسلام و مقابله با ستم‌ها و دسیسه‌هایی دارد که برای تخریب این مکتب در منطقه در جریان است. حضور در این راهپیمایی، گامی اساسی در جهت قدرت‌بخشی و اعتلای اسلام محسوب می‌شود و از این رو، یک الزام منطقی و غیرقابل چشم‌پوشی است.

وی در پاسخ به این پرسش که آیا حضور در این راهپیمایی توصیه دینی است، می‌گوید: برای تبیین ماهیت این وظیفه، نمونه‌هایی چون راهپیمایی ۲۲ بهمن را در نظر بگیرید که حضور در آن فضا اگرچه در متون فقهی به‌صراحت واجب نشده، اما مردم و علما آن را از سر احساس مسئولیت درونی برگزار کرده و هر سال شرکت می‌کنند. حضور در پیاده‌روی اربعین و شکل‌گیری این اجتماع میلیونی، فراتر از برنامه‌ریزی‌های بشری بوده و جز با اراده الهی میسر نشده است. زیارت اربعین، سفری زیارتی است که زائران حسینی باید با رویکردی وظیفه‌مدارانه به آن نگاه کنند. وظیفه و اقدامی که یکی از دستاوردهای آن، حال خوش معنوی است و در کنار آن، آثار و برکات زیادی برای فرد و جامعه مسلمانان جهان دارد. این وظیفه را می‌توانیم به عزاداری روز عاشورا و یا سایر بزرگداشت‌های دینی هم تشبیه کنیم، وظیفه‌ای که مؤمنان عزاداری در آن ایام را بدون الزام صریح شرعی، بصیرت شخصی به ادراک و فهم برسند.

■ **حسین(ع)؛ چراغ هدایت و تطهیر جان‌ها**

حجت‌الاسلام پناهیان ادامه می‌دهد: اربعین حسینی هرگونه تدبیر و برنامه‌ریزی بشری شکل گرفته است. ما در این حرکت عظیم، میهمان خوان گسترده و اولی اباعبدالله الحسین(ع) هستیم؛ سفره‌ای که نه ما آن را گسترانده‌ایم و نه بنیان‌گذار آن بوده‌ایم. این اجتماع بی‌نظیر، خود به خود پدیده آمده و جز دست توانای الهی، هیچ عامل دیگری در تکوین آن نقش نداشته است. حتی تحول قلوب در ایران اسلامی و گرایش فزاینده به اربعین نیز نه نتیجه تبلیغات نهادهای فرهنگی، بلکه ندای فطرت و حرکتی معنوی است که از عمق جان مؤمنان برخاسته و آزادگان جهان را فراتر از مرزهای مذهبی به سوی خود جذب کرده است. وی ضافه می‌کند: اربعین نقشی بی‌بدیل در تطهیر نفوس و شست‌وشوی جان‌ها ایفا می‌کند. این نقش حیاتی، ریشه در حدیث شریف نبوی دارد که می‌فرماید: «إِنَّ الْحُسَيْنَ مِصْبَاحُ الْهُدَى وَ سَفِينَةُ النَّجَاةِ»، همانا حسین(ع) چراغ هدایت و کشتی نجات است. این روایت به‌وضوح نشان می‌دهد گرچه همه اهل‌بیت(ع) کشتی نجات‌اند، اما کشتی حسین(ع) ویژگی ممتاز وسعت و سرعت را داراست. در مسیر پاک‌سازی روح‌ها و جوامع بشری، مسیری به اثربخشی اباعبدالله الحسین(ع) نمی‌یابیم. شهادت، خود گواه حقانیت یک راه است و شهید، بیشترین تأثیر را بر دیگران می‌گذارد. در این میان، امام حسین(ع) به عنوان سید الشهدا بیش از هر امام دیگری مصداق کامل سفینة النجاة و مصباح الهدی است. از این رو، هرگونه فعالیت و حرکت در مسیر امام حسین(ع) به مراتب مؤثرتر و کارآمدتر از بسیاری از اقدامات فرهنگی دیگر است و نتایجی ماندگارتر به بار می‌آورد.

■ **وجوب زیارت؛ کلید تحول روحی**

حجت‌الاسلام پناهیان می‌گوید: با توجه به نقش بی‌بدیل امام حسین(ع) در تطهیر نفوس و هدایت جامعه، هر کس در پی تحول آفرینی فرهنگی و معنوی در جامعه است، باید سرمایه‌گذاری اصلی خود را بر محوری‌ترین و مؤثرترین عامل بنا بگذارد و سپس به فراخور نیاز، به سایر امور بپردازد. بی‌شک، کانون این تأثیرگذاری عمیق و ماندگار، ذات مقدس اباعبدالله‌الحسین(ع) است، با وجود انبوه فعالیت‌های فرهنگی، منبرها، مساجد و تولیدات هنری، باید غایت همه این تلاش‌ها رسیدن به همان مقصود قرآنی «إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ»(شعرا/۸۹) باشد. در این میان، نام و یاد سید الشهدا(ع) با حداقل هزینه‌های مادی و زمانی، قادر است عمیق‌ترین و اصیل‌ترین تحولات روحی را در انسان‌ها ایجاد کند. از این رو، بهره‌مندی حداکثری از این خوان گسترده الهی و ظرفیت بی‌نظیر اربعین، مستلزم تمهیق معرفت و خلوص نیت ماست که بی‌شک، فواید آن سراسر را برای فرد و برکات آن را برای جهان اسلام و بشریت دوچندان خواهد کرد.

حجت‌الاسلام پناهیان اضافه می‌کند: این تعمیق معرفت و خلوص نیت، ما را به درک صحیح از جایگاه زیارت کربلا رهنمون می‌شود؛ برخلاف تصور برخی که آن را صرفاً یک امر قلبی و ذوقی می‌دانند و معتقدند باید با دلت به سفر بروی، این دیدگاه با آموزه‌های صریح روایی ما سازگار نیست. در حالی که نشاط و توانایی فرد در مدت ماندن در حرم ملاک است، روایات ما بر لزوم و تکرار این زیارت تأکید فراوان دارند؛ چنان‌که امام صادق(ع) در روایتی نقل شده در کامل الزیارات و تهذیب الاحکام فرمودند: «حَقٌّ عَلَى الْجَنَّةِ أَنْ يَأْتِيَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ(ع) فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَ حَقٌّ عَلَى الْفَقِيرِ أَنْ يَأْتِيَهُ فِي السَّنَةِ مَرَّةً». همچنین، غیبت از زیارت ایشان نباید از سه سال بیشتر شود، مگر به دلیل عذر موجه؛ همچنان که در کامل الزیارات آمده «أَمَّا الْقَرِيبُ فَلَا أَقَلَّ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا بَعِيدُ الدَّارِ فَفِي كُلِّ ثَلَاثِ سِنِينَ فَمَا جَازَ الثَّلَاثَ سِنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ(ص) وَ قَطَعَ رَحِمَهُ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ». این در حالی است که حج واجب، تنها یک بار در طول عمر بر مکلف فرض می‌شود. این فضیلت و برتری زیارت اربعین(ع) بر عمره و حتی حج، از مسلمات روایی ماست؛ چنان‌که امام صادق(ع) در روایتی نقل شده در عوالی اللئالی فرمودند: «مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ(ع) كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةً وَ عُمْرَةً» و در روایتی دیگر در کامل الزیارات با تأکید بر خلوص نیت فرموده‌اند: «مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ مُحْتَسِباً لَا أَشَراً وَ لَا بَطِراً... وَ يُكْتَبُ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَجَّةً وَ كُلِّ مَا رَفَعَ قَدَماً عُمْرَةً». این تأکید روایات بر لزوم و تکرار زیارت، خود گواهی بر عمق تأثیر و ضرورت این مسیر برای دستیابی به تحول روحی و قلب سلیم است.

■ **نشانه مؤمن؛ از عشق تا تکلیف جمعی**

حجت‌الاسلام پناهیان در تبیین ابعاد معنوی زیارت کربلا تأکید می‌کند: هر چند این سفر روحانی با شور و اشتیاق قلبی و از سر محبت عمیق به اهل‌بیت(ع) آغاز می‌شود اما برای دستیابی به عمق و استمرار حقیقی آن، لازم است به مرتبه احساس تکلیف ارتقا یابد. این رویکرد مبتنی بر وظیفه‌شناسی، نه تنها در تضاد با عاشقی و دلدادگی به سید الشهدا(ع) نیست، بلکه آن را متعالی‌تر، پربارتر و پایدارتر می‌کند. در حقیقت، هرگاه زائر با این نیت گام در این مسیر قدسی بگذارد که «یا اباعبدالله! این وظیفه‌ای بود که بر دوش من نهاده شده بود و آمدم» چنین نگرشی به کسب نورانیت و معرفت افزون‌تر منجر شده و پیوند او را با حقیقت ولایت، بیش از پیش مستحکم می‌کند.

پناهیان در پایان به تبیین اولویت بی‌بدیل زیارت اربعین حسینی نیز پرداخته و ریشه آن را در دو حقیقت اساسی می‌داند. او توضیح می‌دهد: نخست، روایت گرانقدر امام حسن عسکری(ع) در تهذیب الاحکام است که زیارت اربعین را در زمره نشانه‌های برجسته مؤمن برشمرده‌اند. این حدیث شریف به تنهایی دلیلی قاطع و کافی بر اهمیت والای این زیارت محسوب می‌شود. دومین دلیل و شاید به موازات آن، تجمع عظیم و بی‌نظیر مؤمنان است. او استدلال می‌کند حتی اگر نص صریحی از معصوم(ع) درباره اربعین وجود نداشت، خرد جمعی حکم می‌کند در جایی که خیل عظیمی از دلدادگان برای هدفی والا و مقدس گرد هم می‌آیند، پیوستن به این موج و تقویت آن، وظیفه‌ای عقلانی و ایمانی به شمار می‌رود. انسان خود را موظف می‌بیند سهمی فعال در این حرکت عظیم ایفا کند و به این لشکر حسینی و مهدوی بپیوندد؛ چرا که عقل سلیم حکم می‌کند در جایی که مؤمنان برای امری حیاتی و سرنوشت‌ساز همت گمارده‌اند، تقویت آن اجتماع و حضور پرشور در آن، خود یک عبادت و تکلیف بزرگ محسوب می‌شود. این حس وظیفه‌شناسی، به سرعت در میان مؤمنان فراگیر می‌شود و ضرورت حضور در این گردهمایی عظیم را به یک اصل محوری و اجتناب‌ناپذیر تبدیل می‌کند.

مروری بر خدمات آستان قدس رضوی به زائران حسینی در مسیر راهپیمایی اربعین

خدمت بی‌مرز به عاشقان اهل‌بیت علیهم‌السلام

الهه ضمیری | در روزهای ماه صفر، زمین زیر پای عاشقان می‌لرزد و آسمان با زمزمه‌های «یا حسین» همراه می‌شود. اینجا مسیر پیاده‌روی اربعین است، مسیری که یک آیین، یک عهد و یک عاشقی بی‌انتهاست. پاها خسته‌اند، اما دل هاسبک‌تر از پر پروانه، در هوای کربلا پرواز می‌کنند. هر قدم، یک ذکر است و هر نگاه، یک تمنای وصال. زائران از گوشه‌گوشه ایران و جهان آمده‌اند. پیر و جوان، زن و مرد، کودک و نوجوان، بعضی با کفش‌های خاک‌خورده، بعضی پابای، بعضی با عصا، بعضی با ویلچر، اما همه با یک دل، یک مقصد و یک عشق. در این مسیر، خستگی معنا ندارد. لبخندها از عمق جان می‌آیند، اشک‌ها از شوق جاری‌اند و دل‌ها در تپش بی‌وقفه‌اند. در دل این شور و شعور، خادمان، راه را روشن کرده‌اند. با رسم کرامت و مهربانی، آمده‌اند تا در کنار خدمت، همراه، همدل و همقدم شوند. در مسیر پیاده‌روی اربعین، دل‌ها به هم نزدیک‌ترند، زبان‌ها یکی می‌شوند و مرزها رنگ می‌بازند.

■ **خدمت کریمانه در ۷۴ نقطه**

در مسیرهای منتهی به مرزهای کشور، آستان قدس رضوی با راه‌اندازی مواکب خادمیاری در ۱۵ نقطه مرزی از جمله ترمجین، باشماق، خسروی، مهران، چذابه و شلمچه، خدمت‌رسانی گسترده‌ای را آغاز کرده است. محمدحسین استاد آقا، مدیرعامل بنیاد کرامت آستان قدس رضوی می‌گوید: «در ایام اربعین حسینی ۱۴۰۴، با دستور تولیت آستان، عملیات خدمت‌رسانی در ۹ مرز کشور و همچنین در داخل عراق اجرایی شده است. در مجموع، ۱۷ استان کشور میزبان مواکب خادمیاران هستند که خدماتی چون اسکان، تغذیه، سلامت و فرهنگی را به زائران ارائه می‌دهند». در مرز مهران که حدود ۶۰ درصد خروج زائران از آن انجام می‌شود، آشیزخانه مرکزی آستان قدس رضوی فعال شده و در بازه زمانی ۲۱ و ۲۲ صفر، بیش از ۴۰۰ هزار وعده غذای گرم و سرد وعده صبحانه، ناهار و شام توزیع می‌شود. این خدمات شامل ناوبانی‌های سیار، چایخانه‌های ۲۴ ساعته، میان‌وعده‌های گرم و حتی خدمات فرهنگی و سلامت با استقرار اتوبوس‌های بیمارستانی است.

■ **خدمتگزاران جبهه سلامت**

در آستانه ایام پرشور اربعین حسینی، آستان قدس رضوی با رویکردی فراگیر و انسان‌دوستانه، دو طرح گسترده درمانی را در داخل و خارج از مرزهای کشور به اجرا گذاشته است تا سلامت زائران سید الشهدا(ع) را در مسیر زیارت تضمین کند. در مرز مهران، بنیاد کرامت رضوی اقدام به استقرار بیمارستان سیار رضوی کرده است؛ مرکزی مجهز به بخش‌های تخصصی از جمله اورژانس، داخلی عمومی، جراحی سبک، داروخانه و تزریقات که با بهره‌گیری از تیم‌های پزشکی مجرب، پرستاران و نیروهای امدادی داوطلب، به‌صورت شبانه‌روزی و کاملاً رایگان به صدها زائر خدمات درمانی ارائه می‌دهد. این بیمارستان با تأمین داروهای ضروری و رسیدگی فوری به بیماران و مجروحان مسیر زیارت، نقشی حیاتی در حفظ سلامت جسمانی زائران ایفا می‌کند.

در همین راستا، بنیاد کرامت رضوی با نگاهی فرامرزی، طرحی معنوی و درمان‌محور را در شهر نجف اشرف نیز به اجرا گذاشته است. هادی غلامی، مدیر امور مجاورین بنیاد کرامت رضوی با اشاره به اعزام ۳۵ نفر از خادمیاران تخصصی حوزه سلامت به نجف، می‌گوید: «این طرح برای سومین سال متوالی اجرا می‌شود و هدف آن، ایجاد فضایی سرشار از معنویت و کرامت در کنار خدمات سلامت است. خادمیاران با تخصص خود، ویزیت پزشکی، مراقبت‌های پرستاری و اقدامات پیشگیرانه را به‌صورت رایگان انجام می‌دهند تا زائران با آسودگی بیشتری به زیارت بپردازند». این تیم شامل پزشکان، پرستاران و کادر اجرایی است که طی ۱۰ روز اقامت در نجف، با روحیه‌ای خدمانه و دلسوزانه، به زائران خدمت‌رسانی می‌کنند.

مجموعه این اقدامات، نه‌تنها پاسخگوی نیازهای درمانی زائران در مسیر زیارت است، بلکه با ایجاد حس امنیت، هم‌افزایی و شفقت، تجربه‌ای ماندگار و روح‌افزا از زیارت را در دل آنان ثبت می‌کند.

■ **مرز مهران، قلب تپنده خدمت‌رسانی رضوی**

مرز مهران، جایی که عطر غذای مهمانسرای حضرتی، صدای همهمه خادمان و نوای زیرلب «لبیک یا حسین(ع)» در فضای آشپزخانه مرکزی آستان قدس رضوی، زیارت را با خدمت درهم آمیخته است. از سال ۱۳۹۵، این آشپزخانه در نقطه صفر مرزی مهران برپا شده و حالا با نزدیک شدن به اربعین حسینی، خادمان شب و روز در حال پخت و توزیع هزاران وعده غذای گرم هستند؛ از قورمه‌سبزی و عدس‌پلو تا کاتُت و فلافل و در روزهای گرم، پارچ‌های آبدوخ خیار خنک که حرارت راه را از تن زائران بیرون می‌کنند. در هر شیفت، نزدیک به ۱۰۰ نفر لباس خدمت بر تن دارند و با دل‌هایی صاف و نیتی خالص، از زائران پذیرایی می‌کنند. در کنار دیگ‌های بزرگ، گروه‌هایی از خادمان رضوی از استان‌های مختلف چون قزوین، ایلام و البرز نیز مشغول خدمت‌اند؛ برخی شربت‌های خنک دست زائران می‌دهند، برخی سینی‌های غذا را بین صف‌های طولانی تقسیم می‌کنند و برخی با واکسی ساده، کفش‌های خاک‌خورده زائران را برق می‌اندازند. محمدحسین استاد آقا، مدیرعامل بنیاد کرامت رضوی اقدام به استقرار بیمارستان سیار رضوی کرده است؛ مرکزی مجهز به بخش‌های تخصصی از جمله اورژانس، داخلی عمومی، جراحی سبک، داروخانه و تزریقات که با بهره‌گیری از تیم‌های پزشکی مجرب، پرستاران و نیروهای امدادی داوطلب، به‌صورت شبانه‌روزی و کاملاً رایگان به صدها زائر خدمات درمانی ارائه می‌دهد. این بیمارستان با تأمین داروهای ضروری و رسیدگی فوری به بیماران و مجروحان مسیر زیارت، نقشی حیاتی در حفظ سلامت جسمانی زائران ایفا می‌کند.

■ **آغاز دوباره خدمت برای ایران امام رضا(ع)**

بعد از نماز ظهر به افق اربعین باشکوه حسینی، تازه کار برای ایران امام رضا(ع) آغاز می‌شود. در این خدمات، دل‌ها به سمت خراسان پر می‌کشند؛ جایی که خورشید مهربانی طلوع کرده و خادمانش در سراسر ایران و عراق، بی‌وقفه در حال خدمت‌اند.

گفت‌وگو

موسوی جابری، استاد حوزه علمیه نجف اشرف مطرح کرد

اربعین حسینی؛ فرصتی بی‌نظیر برای نمایش وحدت و برادری امت اسلامی

احمدی | در آستانه فرا رسیدن اربعین حسینی، جهانیان بار دیگر شاهد اجتماع میلیونی عاشقان اهل‌بیت(ع) خواهند بود؛ ظرفیتی عظیم که می‌تواند نقشی بی‌بدیل در تمهیق مقاومت اسلامی و تحقق تمدن نوین اسلامی ایفا کند. اما حالا در روزهایی که خبرهای جنایات رژیم صهیونیستی در غزه دل‌ها را به درد آورده و گرسنگی کودکان فلسطینی لکه‌ننگی بر پیشانی حامیان این نسل‌کشی است، چگونه می‌توان از این فرصت بی‌نظیر برای رساندن صدای مظلومیت مردم فلسطین به گوش جهانیان بهره برد؟

آیت‌الله سید فاضل موسوی جابری، استاد درسوس خارج حوزه علمیه نجف اشرف در گفت‌وگو با ما به تشریح اربعین برای حمایت از مردم مظلوم فلسطین و تقویت وحدت امت اسلامی پرداخته است. با ما همراه باشید.

■ **در آستانه اربعین حسینی قرار دارید و همان‌طور که مستحضر هستید، امسال این رویداد با شرایط ویژه‌ای همراه شده است. در حالی که جهان راهگرگ جنایات هولناک رژیم صهیونیستی در غزه است، این سؤال مطرح می‌شود که چگونه می‌توان از این اجتماع عظیم میلیونی برای رساندن صدای مظلومیت مردم فلسطین به گوش جهانیان بهره برد؟ با توجه به جایگاه و اشراف حضرت‌عالی به مسائل جهان اسلام، بفرمایید چه راهکارهایی در این زمینه وجود دارد؟**

برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های عظیم اربعین در راستای رساندن صدای مظلومیت مردم فلسطین به جهانیان، می‌توان راهکارهای متعددی را به کار بست. در ابتدا باید اربعین را چهره‌ای جهانیت اهل سنت برای مشارکت فعال و حضور و سخنرانی علمای اهل سنت در مسیر زائران و موکب‌های خدمت‌رسانی، می‌توان اعتماد و همدلی را تقویت کرد و در عین حال با پرهیز